

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 173/2010-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 4. mája 2010 predbežne prerokoval sťažnosť M. L. a A. L., obaja bytom S., zastúpených advokátom JUDr. J. K., Advokátska kancelária, M., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 3 T 10/2002 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 2 To 37/2006 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. L. a A. L. o d m i e t a pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. novembra 2010 doručená sťažnosť M. L. a A. L., obaja bytom S. (ďalej len „sťažovatelia“), vo veci namietaného porušenie ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru

o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 To 37/2006.

Sťažovatelia 10. decembra 2010 ústavnému súdu doručili podanie označené ako „Zmena návrhu na začatie konania“, v ktorom svoju sťažnosť rozšírili aj o namietané porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 T 10/2002.

Zo sťažnosti a z jej príloh okrem vyplýva, že sťažovatelia vystupujú v označených trestných konaniach ako obžalovaní. Obžaloba v ich veci bola na Okresnom súde Michalovce podaná 31. januára 2002.

Krajský súd prvýkrát vo veci rozhodol rozsudkom č. k. 3 T 10/02-995 z 8. júla 2003. Ním boli sťažovatelia uznaní za vinných zo spáchania trestného činu podvodu formou spolupáchateľstva. Na základe odvolania sťažovateľov najvyšší súd uznesením sp. zn. 1 To 69/03 z 21. januára 2004 rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Krajský súd následne trestnú vec uznesením č. k. 3 T 10/02-1162 z 5. mája 2005 vrátil prokurátorovi na došetrenie. Toto uznesenie na základe sťažnosti prokurátora bolo uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 To 55/2005 z 21. septembra 2005 zrušené a krajskému súdu bolo uložené, aby vo veci konal a rozhodol.

Krajský súd rozsudkom č. k. 3 T 10/2002-1249 zo 14. marca 2006 opätovne uznal sťažovateľov za vinných. Aj tento rozsudok bol napadnutý odvolaním sťažovateľov i prokurátora. Najvyšší súd uznesením sp. zn. 2 To 37/2006 z 27. mája 2008 opätovne napadnutý rozsudok zrušil v celom rozsahu a krajskému súdu prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu prerokoval a znovu rozhodol.

Krajský súd rozsudkom č. k. 3 T 10/2002-1414 z 2. apríla 2009 oslobodil sťažovateľov spod obžaloby. Oslobodzujúci rozsudok prokurátor napadol odvolaním.

Sťažovatelia prostredníctvom svojho obhajcu podali 11. septembra 2009 sťažnosť na prietahy v konaní najvyššieho súdu. Namietali tu hlavne postup predsedu senátu najvyššieho súdu JUDr. J. M., ktorý po rozhodnutí krajského súdu (14. marca 2006) „vytýčil vo veci verejné zasadnutie a rozhodol až dňa 27. mája 2008“. Podľa sťažovateľov

je v tejto súvislosti neprípustné, „aby najvyšší súd rozhodol až po 2 rokoch“. Kritizovali tiež, že „predseda senátu JUDr. J. M. rozhodnutie vyhlásil dňa 27.05.2008, ale písomné vyhotovenie rozhodnutia bolo na Krajský súd v Košiciach doručené až dňa 24.11.2008, čiže až po 6 mesiacoch“.

Najvyšší súd vybavil sťažnosť sťažovateľov z 11. septembra 2009 konštatovaním jej opodstatnenosti, pričom sťažovateľov informoval, že ich podnet bude slúžiť predsedovi najvyššieho súdu na podanie návrhu na disciplinárne konanie proti v ich veci konajúcemu sudcovi.

Sťažovatelia sú toho názoru, že „v trestných veciach platia prísnejšie lehoty na rozhodnutie ako v občiansko-právnych. Ved' každé trestné konanie spôsobuje neopísateľnú psychickú traumu a neistotu z hroziaceho trestu.“. Konanie najvyššieho súdu považujú za „protiústavné a nezákonné“ a navrhli vysloviť porušenie základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy i práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu v predmetnom konaní.

Sťažovatelia doručili 10. decembra 2009 ústavnému súdu zmenu návrhu na začatie konania, ktorou rozšírili označenie porušovateľa ich základných práv aj na krajský súd. Zo strany krajského súdu došlo podľa sťažovateľov k porušeniu ich základných práv hlavne v dôsledku nerešpektovania záväzného právneho názoru najvyššieho súdu, ktorý bol vyslovený v uznesení sp. zn. 1 To 69/03 z 21. januára 2004, keď ich krajský súd rozsudkom č. k. 3 T 10/2002-12498 zo 14. marca 2006 opätovne uznal za vinných. Následne na odvolanie sťažovateľov najvyšší súd znovu zrušil odsudzujúci rozsudok krajského súdu, čo spôsobilo predĺženie celého konania.

Sťažovatelia podali sťažnosť na postup krajského súdu 26. novembra 2009. Predseda krajského súdu ju vybavil konštatovaním, že nemá k dispozícii predmetný spis v dôsledku podaného odvolania krajského prokurátora.

Sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd o ich sťažnosti takto rozhodol:

„1. Základné právo M. L., bytom S., na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 2To 37/2006, porušené bolo.

2. Základné právo A. L., bytom S., na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho (správne malo byť jej – pozn.) záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 2To 37/2006, porušené bolo.

3. Základné právo M. L., bytom S., na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu Košice v konaní vedenom pod sp. zn. 3T 10/2002, porušené bolo.

4. Základné právo A. L., bytom S., na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho (správne malo byť jej – pozn.) záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu Košice v konaní vedenom pod sp. zn. 3T 10/2002, porušené bolo.

5. M. L., bytom S., priznáva finančné zadosťučinenie v sume 5.000,- EUR (slovom päťtisíc eur), ktoré je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

6. A. L., bytom S., priznáva finančné zadosťučinenie v sume 5.000,- EUR (slovom päťtisíc eur), ktoré je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

7. M. L., bytom S., priznáva finančné zadosťučinenie v sume 10.000,- EUR (slovom desaťtisíc eur), ktoré je Krajský súd Košice povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

8. *A. L., bytom S., priznáva finančné zadosťučinenie v sume 10.000,- EUR (slovom desaťtisíc eur), ktoré je Krajský súd Košice povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.*

9. *Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť M. L., bytom S., trovy právneho zastúpenia v sume 231,80 EUR, na účet právneho zástupcu JUDr. J. K. do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (2 úkony po 115,90 EUR+/19% DPH/ 22,02 EUR a 2 režijné paušály po 6,95 EUR, - 20%).*

10. *Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť A. L., bytom S., trovy právneho zastúpenia v sume 231,80 EUR, na účet právneho zástupcu JUDr. J. K. do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (2 úkony po 115,90 EUR+/19% DPH/ 22,02 EUR a 2 režijné paušály po 6,95 EUR, - 20%).*

11. *Krajský súd Košice je povinný uhradiť M. L., bytom S., trovy právneho zastúpenia v sume 231,80 EUR, na účet právneho zástupcu JUDr. J. K. do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (2 úkony po 115,90 EUR+/19% DPH/ 22,02 EUR a 2 režijné paušály po 6,95 EUR, - 20%).*

12. *Krajský súd Košice je povinný uhradiť A. L., bytom S., trovy právneho zastúpenia v sume 231,80 EUR, na účet právneho zástupcu JUDr. J. K. do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (2 úkony po 115,90 EUR+/19% DPH/ 22,02 EUR a 2 režijné paušály po 6,95 EUR, - 20%).“*

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti, a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom...

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Ústavný súd pripomína, že v takom konaní, v ktorom sa sťažovateľ domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov i práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote, považuje za účinný prostriedok nápravy postupu všeobecného súdu sťažnosť podľa § 62 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“).

K časti sťažnosti namietajúcej porušenie označených základných práv postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 To 37/2006 ústavný súd zdôrazňuje stabilne ním judikovaný účel základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných

prieťahov, ktorým je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu (I. ÚS 76/03, III. ÚS 154/06). Takto vymedzený účel uvedeného základného práva predovšetkým určuje ústavnému súdu ako jednoznačné kritérium na rozhodnutie o založení jeho právomoci konštatovať porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy zistenie, či posudzované konanie pred štátnym orgánom bolo právoplatne v čase podania sťažnosti ústavnému súdu ukončené. Zároveň však, berúc do úvahy ustanovenie § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, ide aj o kritérium na posúdenie účinnosti právnych prostriedkov nápravy, ktoré sťažovateľ musí prioritne využiť na to, aby bolo následne možné jeho sťažnosť adresovanú ústavnému súdu vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy hodnotiť ako procesne prípustnú. Inými slovami, pri predbežnom prerokovaní sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov postupom všeobecného súdu je ústavný súd povinný skúmať, či sťažnosť podľa § 62 zákona o súdoch bola sťažovateľom využitá v čase, keď vzhľadom na procesný stav konania pred všeobecným súdom bolo možné vymedzený účel základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy sťažnosťou na postup súdu dosiahnuť.

V predloženej sťažnosti sťažovatelia namietali porušenie svojich označených práv postupom najvyššieho súdu ako súdu druhostupňového. Konanie v trestnej veci sťažovateľov sa vyznačovalo viacnásobným podávaním opravných prostriedkov proti rozhodnutiam krajského súdu ako súdu prvého stupňa, a preto druhostupňová fáza konania prebiehala viackrát.

Druhostupňová fáza konania pred všeobecným súdom je charakterizovaná tým, že súd tu rozhoduje o konkrétnom podanom opravnom prostriedku. Momentom doručenia jeho rozhodnutia účastníkom konania sa toto rozhodnutie stáva právoplatným a vo veci podaného opravného prostriedku je tak nastolený stav právnej istoty účastníka konania. Aj keď je pravdou, že druhostupňové súdne rozhodnutie nemusí za každých okolností znamenať právoplatné nastolenie stavu právnej istoty účastníka konania v merite veci (ide o prípady, keď odvolací súd rozhodne o podanom opravnom prostriedku tak, že napadnuté prvostupňové rozhodnutie zruší a vec vráti súdu prvého stupňa na ďalšie konanie a rozhodnutie), z hľadiska posudzovania rešpektovania základného práva účastníka konania

na prerokovanie jeho veci bez zbytočných priet'ahov ústavný súd konštatuje, že druhostupňová fáza konania naplní účel tohto základného práva právoplatnosťou rozhodnutia súdu druhého stupňa. Jeho úlohou je totiž rozhodnúť o podanom opravnom prostriedku, zákon mu nepredpisuje v každom prípade rozhodnúť meritórne vo veci tvoriacej predmet prvostupňovej fázy súdneho konania.

Sťažovatelia v sťažnosti doručenej ústavnému súdu založili argumentáciu o porušení označených práv na skutkovom tvrdení o nečinnosti najvyššieho súdu v čase od 14. marca 2006 do 27. mája 2008, keď najvyšší súd rozhodol o nimi podanom opravnom prostriedku proti meritórnemu rozsudku krajského súdu. Pochybenie najvyššieho súdu podľa nich spočívalo i v tom, že rozhodnutie o podanom odvolaní bolo krajskému súdu doručené až 24. novembra 2008, teda šesť mesiacov po jeho vyhlásení.

Z týchto skutkových tvrdení vyplýva, že najvyšší súd síce rozhodoval o opravnom prostriedku sťažovateľov približne dva roky, napokon však o podanom odvolaní rozhodol a v otázke podaného opravného prostriedku tak nastolil stav právnej istoty spočívajúci v právoplatnom závere o zrušení napadnutého rozsudku krajského súdu ako súdu prvého stupňa. Následne bolo už vecou krajského súdu, aby aj v merite veci právoplatne nastolil stav právnej istoty sťažovateľov rozhodnutím o podanej obžalobe.

Sťažovatelia netvrdili a ani nepreukázali, že by v priebehu uvedeného dvojročného obdobia sťažnosť na postup súdu podľa § 62 zákona o súdoch využili. Výlučne v tomto čase totiž sťažnosť adresovaná predsedovi najvyššieho súdu bola spôsobilá účinne pôsobiť na odstránenie prípadných priet'ahov v konaní najvyššieho súdu. Ak však sťažovatelia sťažnosť podľa § 62 zákona o súdoch podali až 11. septembra 2009 po opätovnom rozhodnutí prvostupňového súdu (rozsudok č. k. 3 T 10/2002-1414 z 2. apríla 2009) a následnom podaní ďalšieho opravného prostriedku (odvolanie prokurátora), je zjavné, že takáto sťažnosť už nemohla pôsobiť ako účinný prostriedok nápravy vo vzťahu k rozhodovaniu o odvolaní sťažovateľov podanom proti skoršiemu prvostupňovému rozsudku zo 14. marca 2006, pretože o tomto odvolaní sťažovateľov už v tom čase bolo právoplatne rozhodnuté (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 2 To 37/2006 z 27. mája 2008).

Dôsledne tak rešpektujúc už uvedený účel základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy dospel ústavný súd k záveru, že sťažnosť sťažovateľov podaná 11. septembra 2009 nebola podaná účinne, v dôsledku čoho nebola ani splnená podmienka procesnej prípustnosti sťažnosti adresovanej ústavnému súdu. To ústavný súd nevyhnutne vedie k záveru o neprípustnosti sťažnosti sťažovateľov.

Navyše ústavný súd dodáva, že pochybnosti o procesnej prípustnosti predbežne prerokovanej sťažnosti vyvoláva aj veľmi krátky časový odstup medzi podaním sťažnosti podľa § 62 zákona o súdoch (11. septembra 2009) a doručením sťažnosti ústavnému súdu (11. novembra 2009), ktorý môže viesť k záveru o formálnom podaní sťažnosti na postup súdu. Takýto záver rovnako ústavný súd stabilne vedie k odmietnutiu sťažnosti ako neprípustnej (m. m. IV. ÚS 278/04, IV. ÚS 306/04, IV. ÚS 74/05).

K rovnakému záveru dospel ústavný súd aj pri predbežnom prerokovaní časti sťažnosti namietajúcej postup krajského súdu vo veci sťažovateľov. Tí totiž sťažnosť podľa § 62 zákona o súdoch adresovali predsedovi krajskému súdu 26. novembra 2009, keď krajský súd v ich veci nemohol konať, pretože predmetný súdny spis sa nachádzal na najvyššom súde z dôvodu podaného odvolania. V čase doručenia sťažnosti na postup súdu predsedovi krajského súdu bol vo veci oprávnený rozhodovať najvyšší súd ako súd odvolací, preto účel sťažnosti na postup súdu objektívne nemohol byť za žiadnych okolností naplnený. Nebola tak naplnená ani podmienka účinnosti uvedeného prostriedku nápravy uvedená v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, a tak sťažnosť podaná podľa § 62 zákona o súdoch nemohla pôsobiť účinne na odstránenie porušovania sťažovateľmi označených práv. I v tejto časti je tak sťažnosť sťažovateľov neprípustná.

Z dôvodu odmietnutia sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími uplatnenými nárokmi sťažovateľov už nezaoberal.

V závere ústavný súd poznamenáva, že toto jeho rozhodnutie neznamená, že by sa sťažovatelia nemohli v budúcnosti v prípade výskytu prierahov v napadnutom súdnom konaní na krajskom súde alebo na najvyššom súde domáhať opätovne ochrany svojich práv sťažnosťou podanou ústavnému súdu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. mája 2010